

۱۶ زندگی ایران جامه

تکمیلی

رودریش

گمشده در دنیای آمارها

رودریش یکی از ۸۵ روستای دیشموک است؛ دیشموکی که خودش یکی از محروم‌ترین شهرهای ۱۸ گانه استان کهگیلویه و بویراحمد است و محروم از بسیاری از امکانات اولیه. بخشی با ۲۳ هزار نفر جمعیت در ۸۵ کیلومتری دهدشت مرکز شهرستان کهگیلویه. در دنیای آمارها بیش از ۹۷۰ کیلومتر راه روستایی در شهرستان کهگیلویه وجود دارد که میانگین شاخص آسفالت‌راه روستایی در این شهرستان ۳۵ درصد است و این وسط سهم اهالی روستای رودریش از این شاخص هیچ است!

صفا حبیبی، بخشدار دیشموک هم مسؤولی است که مشکلات اهالی این روستا را تأیید می‌کند و به ما می‌گوید: این روستا قریب به ۸۰ کیلومتر از بخش مافاصله دارد و چون در منطقه‌ای کوهستانی است از وقتی که فصل بارش باران شروع می‌شود، مسیر ارتباطی‌اش به سمت بخش ماقطع می‌شود. حبیبی هم از نامناسب بودن مسیر اصلی روستا می‌گوید و این‌که در زمستان با هر بار بارش برف ارتباط برای مدت طولانی قطع می‌شود و نیازهای پزشکی اهالی این روستا تنها از طریق بالگرد رفع می‌شود.

طراح:بیژن گورانی

جدول شماره ۵۶۳۵

جدول عادی

افقی: (۱) مبنکر زبان بین‌المللی اسپرانتو. -محل قبری برای درزگیری (۲) آزادگان –عطشان –دیکته (۳) پره‌ای انتهای بدن پرندگان – از چهره‌های ماندگار ادبیات فارسی و صاحب اثر پوستین‌وارو –یک دور بازی تنیس (۴) قرض -درخت جوان- نایاک (۵) عرض – جوهر قلبیا- پهنه دشت (۶) ثروت و دارایی- کندزبان- حیلگر (۷) گلی زیتنی – نویسنده فرانسوی کتاب کاندید- ناقیده شده (۸) عدد ماه –تکیه‌گاه- رنگ تسکین ناراحتی‌های پوستی – سنگریزه (۹) ابزار اضافه‌قابل تعویض بیماری کم‌خونی- مهلکه (۱۰) شکافته -دربزرارنده- کالبد (۱۱) آسمان- به هیچ وجه – بیستمین سوره قرآن (۱۲) از ادوات ورزش بدنسازی- مانع‌نشاسته – واپسین (۱۳) ورم – از آثار داستانی محمدعلی جمالزاده- خورزای (۱۴) طناز – مستندان – هدیه چهره‌گشایی عروس (۱۵) خروس صحرایی- همسایه برزیل و گویان-

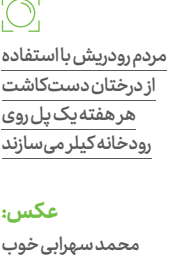
عمودی:(۱) محل تولد- از جاذبه‌های گردشگری اصفهان (۲) از نام‌های پیامبر اسلام(ص)- شبکه تلویزیونی نوجوانان – بالاداست (۳) تلخ- گشیف و نامرتب- آخرین حد چیزی- مژکر (۴) از تقسیمات شهری- شهری در استان مرکزی- صدقه دادن (۵) بریدن شاخ و برگ زائد درخت – فرومایه – شرح دهنده (۶) از القاب امرای ترک- کامل‌نشده- ترمیم‌پارگی پارچه (۷) آشوب- کندفهم- دست‌کم (۸) نوعی گلوله که در هوا منفجر می‌شود -افراد مشهور (۹) ارزش و اهمیت- کرم کدو- ورم (۱۰) مهم‌تر- دستوری- مورد

حل جدول عادی شماره ۵۶۳۴

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ف	ن	ب	ی	د	ا	ر	ی	م	ل	ا	ی	ت		
۲	ی	آ	د	ه	ا	م	ا	ن	د	و	س	ت	ی		
۳	ر	ی	ا	ل	ی	س	ی	م	ف	ی	ز	ا	ق	ی	م
۴	و	ش	و	م	و	د	ا	خ	ا	ف	ا	ل			
۵	ز	ل	ا	ل	ی	ه	ر	ت	ی	م	ز	ک	ا	د	ر
۶	ا	د	ک	ن	ی	ک	ی	ک	ب	د	ی				
۷	ب	ا	ل	ی	ت	ن	ی	ا	ی	ف	ا				
۸	ا	ی	خ	ا	ر	ی	ا	ل	ف	ا	ت	ب	ا		
۹	د	ا	و	د	ا	ز	ک	ن	ی	م	ز	ک	ا		
۱۰	ف	ا	ق	ر	خ	ه	ج	ر	و	ف	ب	ا	ب		
۱۱	ا	ک	و	ر	ا	م	ر	ی	م	خ	ا	ر	ب		
۱۲	خ	ا	ر	ی	س	ا	ن	ا	ل	ن	د	ن	ج		
۱۳	ی	ا	ر	ن	ی	ا	ا	ز	ا	د	م	ن	ج		
۱۴	ت	ا	ر	خ	ی	ک	ز	ی	د	ه	ا	ا	ن		
۱۵	ک	ا	و	ه	ش	ن	ا	ن	د	ا	م	ر	ی		

مردم رودریش با استفاده از درختان دست‌کاشت هر هفته یک پل روی رودخانه کبیر می‌سازند

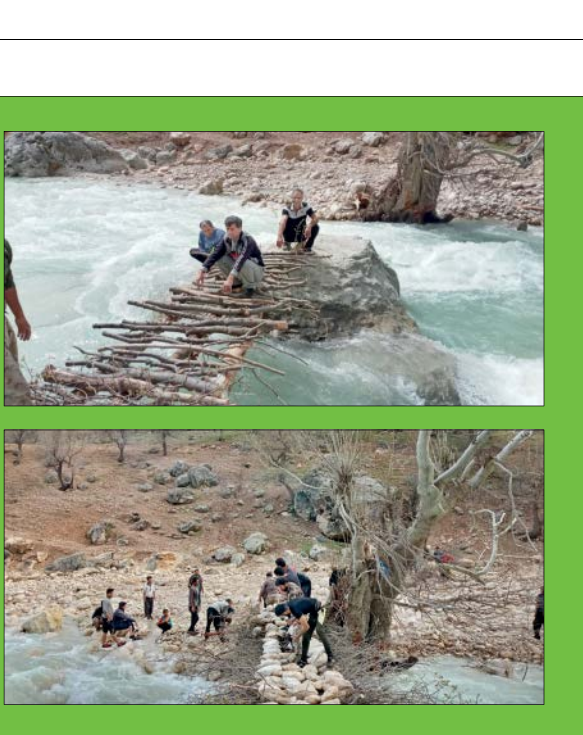

عکس: محمد سهرابی خوب

پلی که فیلمش منتشر شد که نیست، پنج تایل دیگر هم هست که ما روی رودخانه زده‌ایم که اینها همه به جز روستای خودمان مورد استفاده دوروستای دیگر هم هست

هشدار؛ اینجا محل زیست گندوهاست

بلوچستان به همان اندازه که زیاست، طبیعتش گاهی دلهره‌آور هم می‌شود، آنجا که پایتان به شهرستان راسک و حوالی برکه‌هایش برسد و ناآغل از زیر بوته‌ها و نیزارها هیکل پرهیبت یک تمساح روبه‌رویتان ظاهر شود؛ تمساح‌های بومی و در عین حال بی‌آزار که محلی‌ها به آنها «گاندو» می‌گویند. حالا وحید پورمردان، مدیرکل حفاظت

با اهالی روستای رودریش کهگیلویه و بویراحمد که با وجود مشکلات زیاد هر هفته یک پل سنگی - چوبی می‌سازند

هفته‌ای یکبار پل می‌سازیم

مینا مولایی

ایران

رودریش آخر دنیا نیست. اما وقتی پای صحبت مردمش می‌نشینیم، همین مردم امیدوار، همین مردم صبور

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱															
۲															
۳															
۴															
۵															
۶															
۷															
۸															
۹															
۱۰															
۱۱															
۱۲															
۱۳															
۱۴															
۱۵															

جمع‌توانایی پیش قدم شدن در انجام کاری مطابق خواست خود. وسط (۴) آبله سوختگی – فرمانده- کاشف گردش خون (۱۳) دریا-نشانی-آشپز-دوتا (۱۴) فلزی نقره‌ای رنگ و غیرسمی –مهم‌ترین مقصد گردشگری مذهبی ایران- تاراج (۱۵) مأمور اطفاییه- کلیسای تاریخی پاریس.

جدول ویژه

افقی:(۱۰) محلولی برای پوشاندن رویه

لوازم چوبی – باشگاه فوتبال انگلیسی

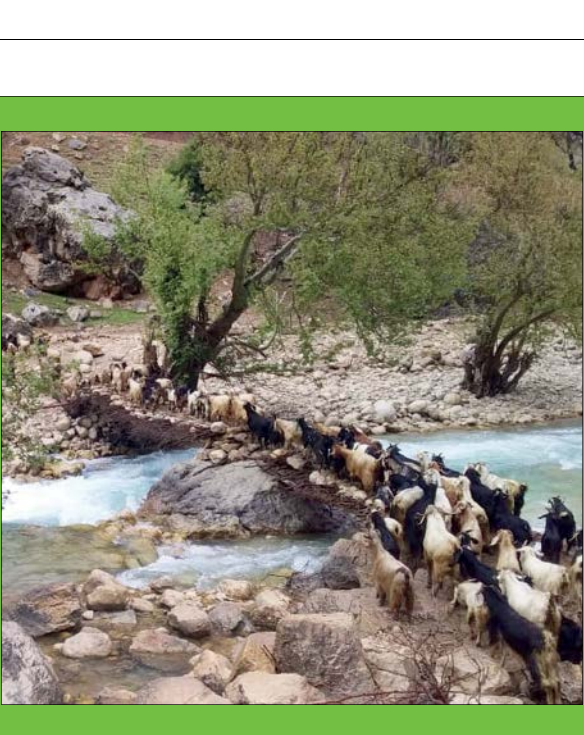
(۲) دارایی بانکی غیرقابل برداشت –

سقف فروریزخته -وقت نما (۳) نشانه

حل جدول ویژه شماره ۵۶۳۴

	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱	ز	ل	ک	ن	ج	ا	ل	و	ن	ی	ر	ی	ز		
۲	ب	ش	ا	ش	ر	م	ا	ن	ل	م	ل	و	ی		
۳	ا	ن	ی	ت	ی	م	ز	ک	ا	د	ر				
۴	و	ش	و	م	و	د	ا	خ	ا	ف	ا	ل			
۵	ز	ل	ا	ل	ی	ه	ر	ت	ی	م	ز	ک	ا	د	ر
۶	ی	ر	ا	ن	و	ق	ا	ل	ل	و	ل				
۷	ب	ا	ل	ی	ت	ن	ی	ا	ی	ف	ا				
۸	ت	م	ا	ن	ا	ه	ا	ی	ا	و	ن	ی	ز	و	و
۹	ن	ش	ی	ت	ه	م	ی	ک	ر	م	ا	ل			
۱۰	و	ب	ا	ل	ی	ا	و	ه	د	ی					
۱۱	د	ب	ی	م	ا	ن	ا	م	ز	و	ب	ی	ت		
۱۲	س	ی	ا	ق	ر	خ	ه	ج	ر	و	ف	ب	ا		
۱۳	ی	ا	ر	ن	ی	ا	ا	ز	ا	د	م	ن	ج		
۱۴	ت	ا	ر	خ	ی	ک	ز	ی	د	ه	ا	ا	ن		
۱۵	ل	ا	م	ر	د	ر	د	و	د	ه	ا	ب	ر		

محیط زیست سیستان و بلوچستان از نصب ۱۰ تابلو در نقاط پرخطر و برکه‌های نزدیک روستاهای محدوده زیست تمساح در مناطق حوزه شهرستان راسک خبر داده و گفته این اقدام در جهت اطلاع‌رسانی و اعلام هشدارهای لازم در این نقاط پرخطر صورت گرفته است. پورمردان افزود؛ به‌زودی ۱۵ تابلوی دیگر به این تابلوها اضافه می‌شود

با اهالی روستای رودریش کهگیلویه و بویراحمد که با وجود مشکلات زیاد

هر هفته یک پل سنگی - چوبی می‌سازند

هفته‌ای یکبار پل می‌سازیم

اول صدای آب می‌آید؛ صدای آبی که موج می‌خورد و در دل رودخانه کبیر جلو می‌رود؛ بعد صدای مردمی که ایستاده‌اند در حاشیه رودخانه و با سلام‌وصلوات، در بیست‌وهشتمین روز اولین ماه سال ۹۹ دست‌سازنشان را افتتاح می‌کنند؛ مردمی که اهل روستای رودریش بخش دیشموک شهرستان کهگیلویه در استان محروم کهگیلویه و بویراحمد هستند و وقت‌شان در بیشتر روزهای سال به پل سازی می‌گذرد!... به این‌که درست مثل تصاویری که در این فیلم کوتاه چندثانیه‌ای در فضای مجازی منتشر شده، با سنگ و چوب و شاخه درخت‌ها، پل بسازند و چند روز بعد آب بالا بیاید و این پل را ببرد و باز آنها بمانند این طرف رودخانه و برای رسیدن به آن طرف، دوباره دست به کار شوند و یک پل دیگر بسازند. همت اهالی روستای رودریش مثال زدن است؛ این فیلم و این تصاویر فقط یک نمونه کوچک از تلاشی است که آنها از سال‌های سال پیش، برای وصل شدن به دنیای بزرگ‌تری سوای روستایشان، از خودشان نشان داده‌اند. اهالی رودریش سال‌هاست با آرزوهایی مشترک به دنیا می‌آیند و از دنیا می‌روند؛ اینجا از بزرگ تا کوچک، از قدیم تا همین امروز، همه در آرزوی جاده مواصلاتی و پل واقعی بوده‌اند؛ آرزوهایی که هنوز که هنوز است رنگ واقعیت نگرفته‌اند!

اما وقتی پای صحبت مردم پرتلاش، می‌بینیم به آخر دنیا کم شباهت ندارد. جایی دور از دسترس، با فاصله زیاد از شهر و

امکانات شهری، روستایی با مسیری سنگلاخ و صعب‌العبور که بیشتر ماه‌های سالش این مسیر بسته است؛

آن‌قدر که اهالی‌اش بگویند: ما اینجا تحریمیم. اعضای شورای روستا با خنده می‌گوید: دیگر پل سازی شغل آبا و اجدادی ما شده است، و بعد ادامه می‌دهد: «فقط این یک پلی که فیلمش منتشر شد که نیست، پنج تایل دیگر هم هست که ما روی رودخانه زده‌ایم که اینها همه به جز روستای خودمان مورد استفاده دو روستای دیگر هم هست. من خودم از وقتی عضو شورا شدم بالای ۲۰ بار رفتم اداره راه و گفتم بیااید فکری به حال روستای ما کنید. حداقل آن جاده‌ای را که چند سال است دارید می‌سازید و ۳۰ درصدش مانده، درست کنید! اما کو گوش شنوا؟!... اگر این جاده ساخته

عجیب باشد یا نه؛ این حکایت مردم این نقطه از کشورمان است؛ حکایتی که سرنوشت این روستای ۴۰۰ نفری را با ۶۰ خانوارش، در روزگاری که تا سال ۱۴۰۰، مدت زیادی باقی‌نمانده عجیب و غیرقابل باور کرده! واقعیت اما چیزی است که ما از زبان مردم روستا می‌شنویم.

پروژه تکراری ساخت پل

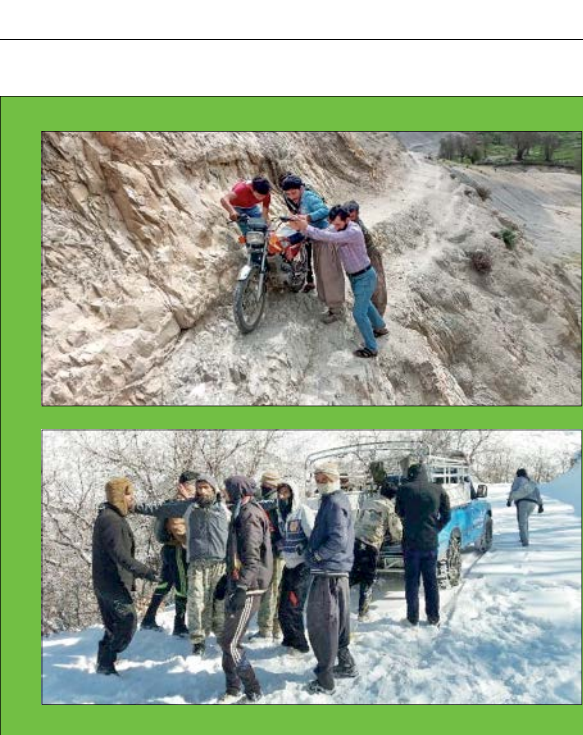
مجید فرزادی یکی از اعضای شورای روستاست؛ مرد جوانی که می‌گوید از آذرماه سال گذشته تا همین حالا که اردیبهشت از راه رسیده، مسیر ارتباطی روستایش با دیشموک قطع شده. چرایش را که می‌پرسیم یک جواب بیشتر ندارد: «چون جاده نداریم، راه‌مان سنگلاخ و نامناسب است، بارندگی هم که می‌شود دیگر عبور و مرور از آن ممکن نیست.»

این حکایت مسیر اصلی روستاست، اما بین مردم این روستا و زمین‌های زراعی‌شان، بین آنها و جنگل و بیشه‌زارهای اطراف و البته یک مسیر که به جاده نیمه‌ساز جایگزین بین رودریش و دیشموک منتهی می‌شود، یک رودخانه قرار گرفته است. همان کبیر خروشان که باعث شده اهالی روستا در سال بیش از ۱۰ بار در چند نقطه‌اش پل بسازند و پل دست‌سازشان را آب ببرد و آنها دوباره دست به کار شوند.

فرزادی در توضیح بیشتر می‌گوید: «ما به این پل‌ها نیاز داریم، برای رفت و آمد، برای عبور دام‌هایمان، برای رسیدن به زمین‌های کشاورزی‌مان، اما هر بار که آب بالا می‌آید همه چیز خراب می‌شود و

تا تعداد تابلوهای هشدار در منطقه حفاظت شده گاندو و حاشیه روستاهای میزبان گاندو به ۲۵ تابلو برسد. در پی سیلاب اخیر در جنوب سیستان و بلوچستان تابلوهای هشدار دهنده منطقه نیز تخریب شد؛ تابلوهایی که به نظر می‌رسد بیشتر برای حفاظت

از این‌گونه نادر جانوری، یعنی تمساح پوزه‌گانه گاندو نصب شده است./ جام‌چم دیلی

وقتی پای جان و سلامتی اهالی روستا به میان می‌آید، بحث را به بالگردهایی می‌رساند که از یک سال پیش در مواقع ضروری از راه می‌رسند تا فرد نیازمند خدمات درمانی را به دیشموک برساند؛ بالگردهای امداد هوایی که برای اهالی روستا حکم نوشدارو قبل از مرگ سهراب را دارد؛ موضوعی که خشنودی درباره‌اش می‌گوید: قبلاً اگر می‌خواستیم یک زن یا به ماه را برای زایمان به بیمارستان برسانیم باید او را روی دوتکه چوب می‌بستیم، بعد چوب را روی کول می‌گرفتیم و این مسیر را پیاده می‌رفتیم تا برسیم به جاده اصلی و آنجا منتظر بمانیم تا یک ماشین بگذرد و ما را به شهر برساند.

پل سازی خاطره‌مشترک اهالی

رودریش و پل دست‌ساز اهالی‌اش برای گنجعلی فرزادی، یکی از ریش‌سفیدهای روستا، یک قصه قدیمی تکراری است. او در ۷۰ سالگی خدا عمر گرفته، بارها و بارها ساخته شدن و خراب شدن این پل را به چشم دیده و با صدایی آهسته به ما می‌گوید: مجبوریم که پل بسازیم چون آن طرف رودخانه، مراغ کوسفندهای ماست، جنگل است، راه است، ما در بن‌بست هستیم، بالاخره باید یک راه برای رفت و آمد پیدا کنیم، رودخانه هم که فصلی نیست، دائمی است و ما از قدیم مجبور بودیم خودمان به فکر چاره باشیم، با کمترین امکانات و با هر چیزی که در دسترس‌مان بود مثل سنگ، چوب و....

جنگل کاشته‌ایم تا پل بسازیم

گلایه‌های محمد سهرابی، یکی دیگر از اهالی رودریش هم برای ما همان است که از زبان بقیه شنیده‌ایم؛ این‌که مجبورند هر چند روز یک بار درخت‌های بلند را قطع کنند و پل بسازند؛ درخت‌هایی که چون با منابع طبیعی به مشکل نخورند، خودشان برای همین هدف پل سازی کاشته‌اند؛ چنارهایی که مصرف‌شان فقط پل سازی است! سهرابی ادامه می‌دهد: اگر یک پل فلزی واقعی می‌ساختند چقدر آسایش ما بیشتر می‌شد، چقدر شرایط تغییر می‌کرد، نه این‌که هر چند روز یک بار با کمترین امکانات، با تنه درخت‌ها و شاخ و برگ‌شان، با سنگ و چیزهای دیگر پل بسازیم. برای ساختن این پل‌ها با این که همه اهالی جمع می‌شوند، اما خیلی سختی می‌کشیم، با تراکتور یکی از اهالی، تنه‌های سنگین درخت را می‌آوریم و با طناب می‌فرستیم داخل رودخانه، بعد رویش را سنگ می‌چینیم و بالاخره کار خودمان را راه می‌اندازیم.

روح... خشنودی همان راننده‌ای است که با تراکتورش، حمل تنه درخت‌ها را به‌عهده گرفته، یکی دیگر از اهالی این روستا که به ما می‌گوید: اگر اینجا فقط یک پل درست و حسابی بزنند کار ما راه می‌افتد، مشکلات‌مان تا اندازه زیادی حل می‌شود، اما مجبوریم خودمان دست به کار شویم و پلی را بسازیم که می‌دانیم با باران شدید بعدی از بین می‌رود؛ چاره‌ای هم نداریم، بضاعت ما در همین حد است.

مجید فرزادی در توضیح بیشتر می‌گوید: «ما به این پل‌ها نیاز داریم، برای رفت و آمد، برای عبور دام‌هایمان، برای رسیدن به زمین‌های کشاورزی‌مان، اما هر بار که آب بالا می‌آید همه چیز خراب می‌شود و